

Для коментарів чи іншого зворотного зв'язку заповніть форму:
[форма зворотного зв'язку щодо цієї версії настанови](#)

Версія цього документу для друку: <http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm00148&format=pdf>

Настанови на засадах доказової медицини.
Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd.

Настанова 00148. Неприємний запах з рота (галітоз)

Коментар експерта. В Україні наявні медико-технологічні документи за темою Поганий запах з рота <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichni-nastanovy/item/109-pohanyi-zapakh-z-rot>

Автор: Editors

Редактори оригінального тексту: Jukka Pekka Jousimaa, Martti Teikari

Дата останнього оновлення: 2017-03-01

Основні положення

- Першочерговою причиною появи неприємного запаху є нехтування гігієною ротової порожнини. Щонайменше у 80% випадків причина знаходиться у ротовій порожнині. Запах в основному спричиняють летючі сполуки сірки (ЛСС), що виробляються бактеріями.
- Навіть до сильного запаху відбувається швидка адаптація і пацієнт часто не знає своєї проблеми.
- Минаючий неприємний запах після пробудження є природним явищем. Дихання ротом посилює неприємний запах.
- Галітоз може спричиняти значні соціальні проблеми, страх соціальних ситуацій і неприйняття суспільством.
- Лікування галітозу полягає у ретельній гігієні ротової порожнини, стимуляції секреції слини і використанні освіжуючих ополіскувачів, якщо не виявлено специфічної причини, що може потребувати лікування.

Причини галітозу

- Недотримання гігієни порожнини рота, карієс
[настанова 00162] Карієс зубів та інші зах..., захворювання періодонту
[настанова 00163] Захворювання пародонта (...) і труднощі з очищенням протезів.
- Зниження слиновиділення і сухість ротової порожнини
  - Синдром Шегрена [настанова 00448] Первинний синдром Шегрен...
  - Променева терапія і стани після хірургічного лікування
  - Антихолінергічні препарати
- Харчові продукти, ліки, стимулятори та продукти їх розпаду з поганим запахом
  - Часник
  - Тютюн
  - Алкоголь
  - Дисульфірам
- Реакції на інфекційні захворювання
  - Поверхня язика [настанова 00155] Добраякісні ураження язи..., виразки та інші вогнищеві ураження слизової оболонки ротової порожнини
- Інфекції мигдаликів, аденоїдів або язикового мигдалика
[настанова 00875] Хронічний фарингіт]
- Тонзиллярні корки: білуваті чи жовтуваті смердючі зернисті скупчення, які збираються у криптах мигдаликів і вивільняються при натисканні на них.
- Ретрофарингеальні чи назофарингеальні скупчення слизу та гною, аденоїди (призводять до дихання ротом, переважно у дітей), запалення гайморових пазух
- Інфекційні ураження носової порожнини, пухлини, утворення кірок, сторонні тіла та інші причини, що посилюють дихання ротом
- Сухість слизової оболонки носа та озена
[настанова 00862] Атрофічний риніт та озен...]
- Дивертикули стравоходу, ахалазія, гастроєзофагальна рефлюксна хвороба

Коментар експерта. В Україні наявні медико-технологічні документи за темою Гастроєзофагальна рефлюксна хвороба
<http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichni-nastanovy/item/>

8-hastroezofahealna-refliuksna-khvoroba

- Бронхіти, бронхоектази, емпієма плеври
- Деякі системні захворювання
  - Діабет
  - Ниркова і печінкова недостатність
- Якщо жодна стороння особа не повідомила про поганий запах з ротової порожнини пацієнта, він може страждати від порушення нюху ^[настанова 00859] [Порушення нюху] чи нюхових галюцинацій.

Лікування

- Лікування залежить від етіології. У тяжких випадках галітозу, пов'язаних із захворюваннями мигдаликів, може виникнути потреба в тонзилектомії.
- Лікувальна стратегія полягає у збільшенні слиновиділення, зниженні кількості бактерій у ротовій порожнині і маскуванні неприємного запаху у випадках, коли не знайдено специфічної причини, яка б піддавалась лікуванню.
  - Належна гігієна ротової порожнини, чищення язика ^[доказ 05315] [C]
  - Стимуляція слиновиділення за допомогою жувальної гумки або таблеток для розсмоктування, штучної слини
  - Безалкогольні антибактеріальні ополіскувачі для рота і горла ^[доказ 05024] [C]
    - Ополіскувачі та зубні пасти, що містять, наприклад, хлоргексидин, цетилпіридин чи триклозан, тимчасово зменшують кількість бактерій, які продукують запах. Недоліками хлоргексидину є неприємний смак і фарбування зубів.
  - Таблетки для розсмоктування, ополіскувачі для ротової порожнини та спреї, призначені для маскування неприємного запаху, мають лише короточасний ефект.

Пацієнти з патологічним запахом із ротової порожнини, які знаходяться у комі

- Алкогольне отруєння
- Діабетична кома (ацетон)

- Печінкова кома (амоній)
- Уремія

Джерела інформації

R2. Hughes FJ, McNab R. Oral malodour - a review. Arch Oral Biol 2008 Apr;53 Suppl 1():S1-7.

[PubMedID|18460398]

R3. van den Broek AM, Feenstra L, de Baat C. A review of the current literature on management of halitosis. Oral Dis 2008 Jan;14(1):30-9. [PubMedID|18173446]

R4. Porter SR, Scully C. Oral malodour (halitosis). BMJ 2006 Sep 23;333(7569):632-5.

[PubMedID|16990322]

Настанови

- [Настанова 00162](#). Карієс зубів та інші захворювання твердих тканин зубів та пульпи.
- [Настанова 00163](#). Захворювання пародонта (гінгівіт і пародонтит).
- [Настанова 00448](#). Первинний синдром Шегрена.
- [Настанова 00155](#). Доброякісні ураження язика.
- [Настанова 00875](#). Хронічний фарингіт.
- [Настанова 00862](#). Атрофічний риніт та озена.
- [Настанова 00859](#). Порушення нюху.

Доказові огляди Duodecim

- [Доказовий огляд 05315](#). Tongue scraping and rinsing for treating halitosis.
Дата оновлення: 2017-03-08
Рівень доказовості: C
Резюме: Tongue scrapers or cleaners may be more effective than toothbrushes in reducing volatile sulfur compounds in the mouth in patients with halitosis. Daily rinsing with zinc- and chlorhexidine-containing mouth rinse may also be beneficial.
- [Доказовий огляд 05024](#). Mouthrinses for halitosis.
Дата оновлення: 2017-03-08
Рівень доказовості: C
Резюме: Mouthrinses containing antibacterial agents such as chlorhexidine and cetylpyridinium chloride may reduce the levels of halitosis-producing bacteria on the tongue. Chlorine dioxide and zinc containing mouthrinses may be effective in neutralisation of odouriferous sulphur compounds.

Авторські права на оригінальні тексти належать Duodecim Medical Publications, Ltd.

Авторські права на додані коментарі експертів належать МОЗ України.

Published by arrangement with Duodecim Medical Publications Ltd., an imprint of Duodecim Medical Publications Ltd., Kaivokatu 10A, 00100 Helsinki, Finland.

Настанова 00148. Неприємний запах з рота (галітоз)

Ідентифікатор: **ebm00148**   Ключ сортування: **003.026**   Тип: **EBM Guidelines**

Дата оновлення англomовного оригіналу: **2017-03-01**

Автор(и): **Editors**   Редактор(и): **Jukka Pekka Jousimaa Martti Teikari**   Видавець: **Duodecim Medical Publications Ltd**
Власник авторських прав: **Duodecim Medical Publications Ltd**

Навігаційні категорії

EBM Guidelines   **General practice**   **Dental medicine**   **Otorhinolaryngology**   **Pulmonary diseases**   **Internal medicine**

Ключові слова індексу

speciality: **Dental medicine**   speciality: **Otorhinolaryngology**   mesh: **Halitosis**   **Oral malodour**   **Bad breath**
speciality: **Internal medicine**   speciality: **Pulmonary diseases**   **Smell**   mesh: **Odors**   mesh: **Xerostomia**   icpc-2: **D20**
icpc-2: **D83**